

Silva Bingaz'ın fotoğrafları: En diptekiler ve dünyanın en temel açmazları

TALİN SUCIYAN

“Japonya’da Avrupalı Gözler” projesi kapsamında Avrupa Kültür Başkentleri İstanbul, Pecs ve Essen’den üç fotoğrafçı, EU Japan Fest organizasyonu ile geçtiğimiz Mart ayında üç haftalığına Japonya’ya davet edildi. Türkiye’den Silva Bingaz, Macaristan’dan Gabor Arion Kudasz ve Almanya’dan Andreas Gefeller’in Japonya’da çektiği fotoğraflar, geçtiğimiz hafta İstanbul’da, Tophane’deki Sanat Limanı’nda sergilenmeye başlandı. Silva Bingaz’la fotoğrafçılığı ve Japonya deneyimi üzerine konuştuk.

Projenin amacı neydi?

Öncelikle, bu projenin Türkiye’deki ‘Japon Yılı’yla ilgili bir etkinlik olmadığını söyleyeyim. Japonya’da 12 yıldır EU Japan Fest ismiyle faaliyet gösteren bağımsız bir grup, kültürel organizasyonlarla ülkenin Avrupa kültürüyle ilişkilerini irdeliyor. Temelde, Batı’nın onları belli önyargılarla algıladığını düşünüyor. Bu önyargılardan arınmış bir şekilde nasıl iletişime geçebilecekleriyle ilgili kafa yoruyor. EU Japan Fest’in projelerinden bir tanesi fotoğraf. Her sene Avrupa’dan, belli bir stili olan fotoğrafçıları kendi ülkesine davet ediyor. Bu fotoğrafçıları dünyanın her yerinde kendi tarzlarında çalışıyor. Fotoğrafları kitap haline dönüştürülüyor, galerilere, müzelerle gönderiliyor, sergiler düzenleniyor. Fotoğraf alanında dünya çapında prestijli bir proje bu.

Sana nasıl ulaştılar?

Projenin kuratörü İstanbul’da gelmiş ve Geniş Açık dergisinde, pek çok arkadaşın portfolyolarına bakarak, benimkini beğenmiş. Bu projeyi daha önceden biliyordum, Stratos Kalafatis gitmişti birkaç sene önce. Benim hocam olan Anders Petersen de gitmişti. Daveti memnuniyetle kabul ettim.

Sergi, Sanat Limanı’nda ne kadar açık kalacak, sonrasında başka bir yere gidecek mi?

Sergi 29 Ağustos’a kadar açık. Sonra, fotoğrafların çekildiği Tottori’ye, Japonya’ya gide-

Silva Bingaz dünyanın her yerinde insanların en basit davranış biçimlerinde birbirine benzediğini söylüyor.

cek. Orada sergilenecek, organizatörler fotoğrafları koleksiyonerlere ve müzelerle verecek.

Bu kadar kısa sürede nasıl ulaştın fotoğraflarını çektiğin insanlara?

Ben gittiğimde inanılmaz rüzgâr vardı, hava soğuktu, kar vardı. Böyle bir ortamda kendi stilimde çekebilme hiç de kolay değildi. Genellikle yarı çıplak, doğada insanları çekiyorum. Vücutlardaki izleri önemsiyorum. Underground gruplarla nasıl buluşacaksınız? İlk sorduğum şey, “Buranın en tehlikeli yeri neresi?” oldu, “Yok” dediler. Şehrin dibine ulaşmak, daha underground gruplara ulaşmak demek, şehrin örtüsünü açmak demek. Onlara ulaştığımda çok daha iyi işler çıkartırsın. En diptekiler daha dünya insanıdır. Daha açık görüşlüdür, geleneksel yapıardan arınmıştır. Dinledikleri müzik daha dünya müziğidir, daha rahatlarıdır. Onların seni anlaması daha kolaydır, fotoğraf çekmek de daha kolaydır.

Marjinalleştirilmiş kesimlerden bahsediyorsun değil mi?

Evet, ama marjinal oldukça global de oluyorlar, her yerde benzer gruplar var ve benzer özellikler taşıyorlar. Kendi ülkelerine ait olmayan müzikleri dinliyorlar, anlaşabilecek kadar İngilizce biliyorlar.

Herkes çok merak etti bu insanları nasıl bulduğumu. Tottori’de katıldığım projeye destek veren bir tiyatro topluluğu vardı. Oraya vardığım gün, bu

grupun düzenlediği bir tiyatro konferansı vardı. Orada bir slayt gösterisi yaptım. Slayt gösterisinden sonra birer gün alıp gezdirecek iki kişi çıktı. İngilizce bilmedikleri için, yanlarında İngilizce bilen birisini getirdiler. İlk yolculuk onlarla başladı. Bir hafta onlarla gezdim, sonraki dönemde başka insanlarla gezdim.

Fotoğrafını çektiğin insanlarla nasıl iletişim kurdun?

Yeni tanıştığım insanlara yarı CD’den fotoğraflarımı gösteriyordum. Karşımdakilerle neler yapılabilir, neler yapılamaz, çekim yapmak mümkün mü, değil mi, bunu hissediyordum. Karşımdakiler de bu işi çok sevdiğimi, belli bir profesyonel yaklaşım olduğunu fark ediyorlar ve benim için bir şey yapmaya hazır hale geliyorlar.

Her zaman karşımdakilerle konuşuyorum, onların kim olabileceğine dair tahminler yapıyorum, çözümlenmeye çalışıyorum. Genel anlamda hayata dair, en basit yaşamsal şeylere ait fikirlerimi söylüyorum, böylece hızla arkadaşlık kuruyoruz. Beraber çalıştığım, fotoğraflarını çektiğim insanlar benim için önemliler ve bunu hissediyorlar sanırım.

Japonya’da çektiğin fotoğraflar, Yeşilköy’de çektiğin ‘Kıyı’ serisinin devamı gibi...

Bana göre bir fotoğrafçının fotoğrafçı olmasının en önemli koşulu, kendine ait bir yolunun olması, dünyanın neresine giderse gitsin aynı tarzda çekebilmesi. Bazen bir başka fotoğ-

rafçı gibi çekebilme isteğim, “Harika olur, biraz da rahatsızlarım, kendimden kurtulurum” diye düşünüyorum. Ama olmuyor. Japonya’da kendi yolunu takip ettim. Kadınlar ve erkekler sanki doğanın içinde çekilmiş gibi görünüyorlar, son derece ilkel hallerindedir. Genelde doğada ya da yatak odalarında çekmeyi seviyorum. En doğal bu çünkü.

Doğallık neden bu kadar önemli?

Dünyanın her tarafında insanlar birbirine benziyor. Ama nerede benziyorlar? En basit davranış biçimlerinde benziyorlar. Aslında bu davranışlar da, sistemin bütün taşlarını oluşturuyor. O yüzden, en temel şeyleri çekmek, en ilkel şeyleri çekmek, varolan düzeni ve ilişkiler sistemini çekmek demek. Rekabet duygusu, cinsiyetin özellikleri, erillik, güç ile olan ilişki, doğurganlıkla olan ilişki, vicdan...

Vicdan kültürel bir şey değil mi?

Vicdan, bence insanın kontrol mekanizmasının olmadığı anda yapabildiği şeyler. Veyahut da, tam tersi, kontrol mekanizmasının baskıcı yönlerine karşı durabilir olduğu anlar. Mesela Japonya’da göğsünde kocaman bir haç dövmesi olan bir çocuk vardı. Japonya’da Hristiyanlar azınlık, büyük bir baskı görmüşler. Böyle bir dövme Hristiyan olmayan bir insanın yaptırması bence toplumun vicdanıyla ilgili. Az olana, kabul edilmeyene karşı gösterilen özen bence vicdanı gösterir.

Biraz da tercih ettiğin fotoğraf anlayışından konuşalım... Neden böyle bir tarz seçtin?

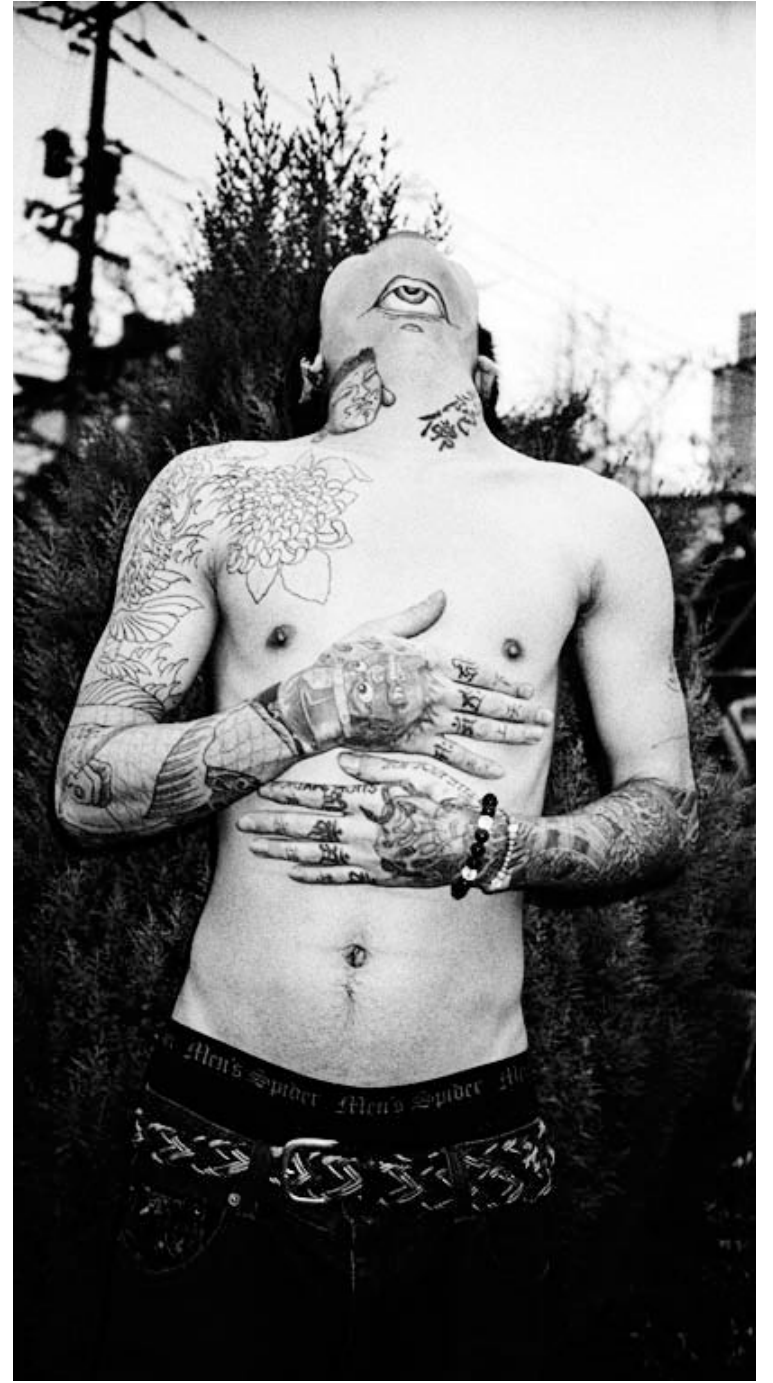
Kendiliğinden olduğunu söyleyemem. Belgecilikten, tanımlamaktan hoşlanmadım. Olanı olduğu gibi çekmekten, formlar içinde hoş ve güzel fotoğraflar oluşturmaktan hoşlanmadım. Bunların çok iyi örnekleri zaten yapılmış durumda. Mümkün olduğunca daha az tanımlayan fotoğraflar çekmeye çalıştım. Tanımlamaktan vazgeçtiğimde, sezgilerimle oluşmuş bir duyguyla hareket ediyordum. Bakan insanların da tepkileri benzeşiyor, kendilerinden bir şey buluyorlar.

Karmaşık durumlar, en derinlerde bir acı, ürkütücü şeyler, korku, yüreğimi burkan bir şeyler, hep bunları hissediyordum fotoğraf çekerken. İnsanları yönlendiriyordum öte yandan, sürekli. Bazı portreleri görenler, fotoğraftaki kişiyi tanıyamıyorlar, çok şaşıyorlar. Fotoğraftaki kişi, artık kişinin kendisi değil. Ancak her insanın içinde olan bir tarafı gösteriyordum. O taraf var, onu yakalamaya çalışıyordum.

Cinsiyetsiz fotoğraf olmaz diyorsun...

Cinsiyet her yerde. Son derece eril bir dünyada yaşıyoruz. Erkin olduğu her yerde cinsiyet var. Kadın erkek arasındaki güç ilişkisi, bütün dünyada olan bir şey, dünyayı belirleyen bir şey. Yarı çıplak erkekleri mutlaka kullanıyorum. Bir yandan yumuşatıyorum onu, son derece insanileştirip, hepimizin içinde var olan bir şey olarak görüyordum, bir yandan da o gücün bir değerler sistemi haline dönüştüğü andaki korkutuculuğunu göstermeye çalışıyordum.

Oluşturulmuş eril değerler sistemi ve bunu ayakta tutmaya çalışan her şey, gücü ele aldığı anda korkutucu hale dönüşüyor. Ele alınan güç, başka unsurlar tarafından yumuşatılmadığı, dengelenmediği sürece, son derece korkunç. Dengelenemeyen güçler korkunç şeyler yapabiliyor, bu bir ortamda da oluyor, bir ülkeyi ya da dünyayı yönetirken de olabilir.

‘Belgelerde İstanbul Adaları’ kitabı tarihe ışık tutacak

LUSİN ZAKARYAN

Adalar bölgesinin toplum yaşantısını, kurumların oluşmasını, önemli yapıların inşasını, harp ve mübareke yıllarını, resmi yazışmalardan takip etmek ve arşiv belgeleri ışığında bilgiye ulaşmak amacıyla Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü’nce hazırlanan ‘Belgelerde İstanbul Adaları’ isimli kitap, Adalar Kültür Derneği tarafından yayımlandı.

31 Temmuz’da Büyükdada Splendid Palace Otel’inde düzenlenen bir sergiyle tanıtılan 285 sayfalık kitaptaki belgeler, 1800’lerin başından 1922’ye kadar olan zaman diliminde Adalar’daki olayları gözler önüne seriyor.

Kitapta, Büyükdada Vapur İskeleyi’nin tamiri edilmesi ve bu iş için 75 bin kuruş ödemesi konusunda Padişah Abdülaziz’in emri (2 Mayıs 1876) gibi tarihsel belgeler yer alıyor. Bir başka belgede ise, Haydarpaşa’daki liman ve rıhtım inşaatı için gereken taşın, Kınalıada’daki ocaklardan çıkarılarak gönderildiği, kalan kısmın ise Büyükdada’daki ocaklardan temin edilmesinin uygun olacağı konusunda, Orman Maadin ve Ziraat Nezareti’nde Sa-

daret’e gönderilen 4 Şubat 1901 tarihli yazı yer alıyor.

Belgelerde, belediyenin Adalar’ın temizlik ve imar masraflarını karşılamakta geçmişte de güçlük çektiğine dair örnekler de var. Bütçenin yetersiz olması nedeniyle, yabancıardan alındığı gibi yerli ziyaretçilerden de “gör” vergisi (ayakbasta parası) alınmasına izin verilmesi talebiyle, İstanbul Valiliği’nden Dahiliye Nezareti’ne gönderilen yazı (7 Aralık 1910) bunun önemli bir ispatı.

Bugünkü ‘iskele’ tartışmasını hatırlatan bir başka örnek de, üç aydan beri hasarlı bir durumda olan Kınalıada İskeleyi’nin tüm müracaatlara rağmen tamir edilmediği, 8 Ocak 1912 gecesi fırtına yüzünden iskenlenin tamamen yıkılarak açığa sürüklendiği, vapurların Kınalıada’ya yanaşamaması sebebiyle bir haftadır Ada halkının tamamen aç ve susuz kaldığına ilişkin yazıyla gün ışığına çıkıyor.